

Pohjois-Karjalan vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2025

Aika 26.5.2025 klo 12.30–14.30
Paikka TEAMs
Läsnä Liite 1. Kokouksen läsnäolijat

1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Johtaja Janne Kärkkäinen avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi (liite 1, yhteensä 33 osallistujaa). Sihteeri Minna Kukkonen laatii muistion.

2 Asialistan hyväksyminen

Kokouskutsun mukana toimitettu asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

3 Yhteistyöryhmän jäsenpäivitykset

Lokakuun 2024 kokouksen jälkeen Metsähallituksen Luontopalveluista varajäsenenä ollut Suvi Haapalehto on vaihtunut luonnonsuojelun asiantuntija Elina Rönköksi MH, Luontopalvelut. Elina Rönkkö esittäytyi kokouksessa. Jokainen jäsen voi osallistua kokoukseen ja kaikille jäsenille jaetaan materiaalit.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja oli jäsenistöllä kommentoitavana ja hyväksyttävänä marraskuussa 2024. Korjattu muistioluonnos toimitettiin jäsenille ja tallennettiin vesienhoidon verkkosivuille (www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/vedet-ja-vesistot/vesien-ja-merensuojelu/vesien-ja-merenhoidon-suunnitteluvaiheet-ja-toimijat/vesienhoidon-suunnittelu-ja-yhteisty-pohjois-karjala) sekä Pohjois-Karjalan vesienhoidon yhteistyöryhmän Teams-työtilaan.

5 Valtion aluehallinnon uudistus

Janne Kärkkäinen ja Mauri Keränen kertoivat valtion aluehallinnon uudistuksen tilanteesta. Uusien virastojen on tarkoitus alkaa vuoden 2026 alusta, jolloin nykyisten virastojen toiminta lakkaa.

Janne Kärkkäinen kertoi Lupa- ja valvontaviraston (LVV) valmistelusta. Edellisen kokouksen jälkeen on päätetty viraston rakennemalli ja osastojen nimet. Ryhmien nimet ovat vielä luonnoksia. Ympäristöosaston alaisuuteen tulevan Vesien- ja merenhoito -yksikköön tulee kolme ryhmää. Pohjois-Karjalan alue tulee osaksi ryhmä 1:tä, joka koostuu nykyisistä vesienhoitoalueista 1 ja 2.

Lupa- ja valvontaviraston ensimmäinen sidostyhmätilaisuus oli 29.10.2024. Seuraava sidostyhmätilaisuus on syksyllä 2025, kunhan lainsäädäntö uusista virastosta hyväksytään. Ennen viraston toiminnan käynnistymistä kerrotaan tehostetusti toiminnan muutoksista. Lupa- ja valvontaviraston etenemistä voi seurata: <https://vm.fi/lupa-ohjaus-ja-valvontaviraston-toimeenpanohanke>.

Mauri Keränen kertoi ajankohtaista Itä-Suomen ja Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskuksista (EVK). Vesienhoidon tehtävistä Itä-Suomen EVK:n siirtyvät vesienhoidon edistämiseen liittyvät työt. Muita pinta- ja pohjavesien suunnittelun töitä tehdään yhteistyössä LVV:n kanssa. Kaakkois-Suomen EVK:n menevät vesitaloustehtävät. EVK:n työn sisällöt ovat osin kesken. Elinvoimakeskusten edistymistä voi seurata täältä: www.ely-keskus.fi/valtion-aluehallinnon-uudistus.

Aluehallinnon uudistuksesta keskusteltiin kokouksessa. Helena Haakana kertoi, että Järvi-Suomen kalatalouspalvelujen nykyinen toiminta-alue säilyy lähes ennallaan, ja kalatalouspalvelujen toimintaan on tulossa hyvin vähän muutoksia. Kalatalouspalvelut löytyvät aluehallintouudistuksen jälkeen Itä-Suomen elinvoimakeskuksesta. Mirja Ulmanen: milloin nimitykset ovat tiedossa vesivarojen hallintaan liittyvissä tehtävissä? Janne Kärkkäinen vastasi: lainsäädäntö ja muutospöytäkirjat ovat vielä meneillään. Lupa- ja valvontavirastolle saataneen valittua väliaikainen johto loppusyksystä. Mauri Keränen täydensi Elinvoimakeskusten osalta, että aikataulu on pääpiirteissään sama kuin Lupa- ja valvontavirastossa, joskin on mahdollista, että johto olisi nimettynä hiekan Lupa- ja valvontavirastoa aiemmin.

6 Vesienhoidon suunnittelun ja toimeenpanon ajankohtaiset asiat, pinta- ja pohjavedet

Minna Kukkonen kertoi vesienhoidon aikataulusta. Vuonna 2025 pitäisi valmistua pinta- ja pohjavesien ekologisen ja kemiallisen tilan luokittelu. Syksyllä 2025 suunnitellaan vesienhoidon toimenpiteiden ohjeistusta ja tietojärjestelmiä. Vuonna 2026 alkaa ja valmistuu toimenpiteiden suunnittelu. Vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien pitäisi valmistua syksyllä 2026. Kuuleminen (6 kk) vesienhoitosuunnitelmista alkaa loka-marraskuussa 2026.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista ja niistä poikkeamisesta kertoi Mauri Keränen.

Vesienhoidon ympäristötavoitteet eivät aiemmin olleet lainsäädännön tasolla sitovia. Weser-tuomion jälkeisen oikeustilan jälkeen oli tarve saattaa tavoitteet myös lainsäädäntöön. Lakimuutoksen jälkeen ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin tuli uusi luvanmyöntämisedellytys sekä viittaus vesienhoitolakiin. Vesien tilan tavoitteita ja niistä poikkeamista tarkastellaan nyt laatutekijäkohtaisesti ja poikkeamismahdollisuus vastaa vesipuidedirektiiviä. Muutos mahdollistaa vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamisen vesienhoidon suunnittelumenettelyn ulkopuolella. Toiminnanharjoittaja voi hakea poikkeamista vesienhoidon ympäristötavoitteista, kun kyse on hankkeesta, jolla on vaikutuksia vesien tilaan tai joka aiheuttaa fyysisiä muutoksia vesimuodostumassa. Asia käsitellään ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisessa lupamenettelyssä Aluehallintovirastossa, 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastossa. Poikkeaminen voidaan myöntää tiettyjen edellytysten täytyttyessä. Muutokset lakeihin tulivat voimaan 1.1.2025 alkaen. Lisätietoa:

- [Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä \(1299/2004\)](#)
- [Ympäristönsuojelulaki \(527/2014\)](#)
- [Vesilaki \(587/2011\)](#)
- Lisätietoja: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/vesienhoidon-ymparistotavoitteet-ja-investointien-lupamenettelyja-sujuvoittavat-poikkeamismahdollisuudet-lainsaadantoon>

Pohjavesien ajankohtaisista asioista kertoi Mika Huttunen.

Kontiolahden Kulhon Kerolankankaan maa-ainesten otosta ei ole uutta tiedotettavaa. Kaikkien toiminnanharjoittajien valitukset Itä-Suomen AVI:n hallintopakoppäätöksistä (11.6.2024) ovat edelleen käsittelyssä Vaasan hallinto-oikeudessa.

Juuan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma päivitys tehdään kesän 2025 aikana (viisi pv-aluetta), syksyllä 2025 kommentointi. Avustuspäätöksen (4.6.2024) mukaisesti toteutusaikaa on 31.10.2025 asti.

Liperin kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitykseen (viisi pv-aluetta) on annettu avustuspäätös 16.5.2025. Sen mukaisesti toteutusaikaa on 31.12.2026 asti.

Pohjavesialueiden riskien arviointi (merkittävien tilaa heikentävien tekijöiden tunnistaminen pohjavesimuodostumisissa) on tehty pääosin vuonna 2024. Vuonna 2025 tehdään vielä täydennyksiä arviointiin.

Pohjavesialueiden määrällisen ja kemiallisen tilan arvioinnin työkalu on julkaistu Pisaraan 5.3.2025. Työtä ei ole vielä aloitettu. Arvioinnin valmistumisen tavoiteaika on marraskuu 2025.

Pohjavesien 3. kauden suunnitelluista toimenpiteistä liikenne-, maatalous- ja pilaantuneisiin maa-alueisiin liittyvät toimenpiteet ovat toteutuneet hyvin. Toteutumattomia toimenpiteitä pyritään edistämään kauden loppua kohden.

Pohjavesiasioista käytiin keskustelua. Tiina Kontio kysyi, kuka toteuttaa Liperin kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman. Mika Huttunen vastasi, että suunnitelman toteuttajasta ei ole vielä tietoa, konsulttia ei taida ole vielä valittu. Tiina Kontio kertoi, että Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys tarjoaa pohjavesien suojelusuunnitelmien laadintaa. Ritva Majoinen: onko tietoa ensi vuoden määrärahatilanteesta pohjavesien suojelusuunnitelmien osalta? Mika Huttunen vastasi: ei ole tarkkaa tietoa. Vuosittainen avustushaku on tällä tietoa edellisten vuosien tapaan syksyllä, ja Ympäristöministeriö myöntää määrärahan keväällä, aluehallintouudistuksen jälkeen. Anu Eskelinen kysyi, onko noussut esiin tarpeita tehdä uusille alueille pohjavesialueiden rakenneselvityksiä? Mika Huttunen vastasi: ei ole noussut uusia kohteita.

Pintavesien perustoimenpiteisiin liittyvistä ajankohtaisista asioista kertoi Ninni Rissanen.

Perustoimenpiteet vesien hoitamiseksi jatkuvat. Perustoimenpiteitä ovat mm. ympäristö- ja vesiluvat ja niiden velvoitteet, lainsäädännön velvoitteet, lausunnot, ennakkoneuvottelut ja tarkastukset.

Pohjois-Karjalassa on jokusia tuulivoimahankkeita sekä 10-20 julkisuuteen tullutta aurinkovoimahanketta, joista pisimmällä on Tohmajärven Koirivaaran, Kontiolahden Kyyrönsuon sekä Juuan Vuokon hankkeet. Näillä kaikilla on jo rakennusluvut, ja Koirivaaran hanke saattanee alkaa rakentua jo tänä vuonna. Kyyrönsuon hanketoimija on luopunut hankkeesta, mutta alueen luvat ovat ojitusilmoitusta vaille kunnossa.

Yhdyskuntien ja kaatopaikkojen osalta Savon Voimalla ja P2X-vetylaitoksella sekä Kontiosuon jätteenkäsittelyalueella on aluehallintovirastossa lupakäsittelyt menossa. Tohmajärven uusi puhdistamo on rakennusvaiheessa.

Teollisuudessa ja kaivoksissa on viisi kaivoslupahakemusta vireillä, kaksi kultakaivokseen liittyvää hakemusta Ilomantsissa, kaksi talkkikaivoshakemusta Polvijärvellä ja yksi monimetallikaivos

Outokummussa. KHO antoi tutkimattajättämis päätöksen Kylylahden kaivoksen lopettamista koskevassa päätöksessä, joten Vaasan hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen. Juuassa kyllästämön konkurssin jälkitoimissa on käytetty YSL 182 a § menettelyä; YM:n rahoittamat ja ELY:n kilpailuttamat jälkitoimityöt ovat käynnissä.

Turvetuotannossa on aluehallintovirastossa kolmen uuden alueen lupamenettely käynnissä (Rääkkylä: Tuohtaansuon lisäalue sekä Lieksassa Ketveleensuon ja Ruokosuon hankkeet). Yksi uusi alue hylättiin (Teerisuo Tohmajärvi). Siitä on valitettu VHaO. Yhdellä alueella on vireillä luvan muuttaminen ja yhdellä alueella kehoitus luvan muuttamiseen.

Kalankasvatuslaitosten toimintaa haittaa kuivuus. Kahdella laitoksella oli talvikaudeksi poikkeuslupa säännöstelystä poikkeamiseen johtuen kuivuudesta.

Maatalous-sektorilla Nurmekseen sijoittuvan Suomen Lantakaasun biokaasulaitos sai juuri lupapäätöksen, joten luvan valitusaika on vielä menossa. Kiteellä Koivikon kartanolle on valmistunut biokaasulaitos. Valio keskittää toimintoja Joensuuhun. Lisäksi eläinsuojille on tasaisesti investointeja ja kunnan ilmoituspäätöksiä.

PIMA-päätöksiä (pilaantuneet maa-alueet) tulee tasaisesti 10-20 kpl/vuodessa. Lupia ja velvoite-tarkkailuja on päättynyt mm. turvetuotanto, kaatopaikat.

Useita YVA-menettelyjä on menossa:

Turvetuotannossa Koivu-Ruosmesuon selostusvaihe on vireillä. YVA-selostus on toimitettu ELY-keskukselle 30.4.2025. Selostuksesta on YVA-lain 24 § mukainen täydennyspyyntö valmisteilla, ja toimitetaan lähipäivinä toimijalle. Patrikkasuon selostusta odotellaan loppukesästä 2025.

Tuulivoimahankkeista Heinäveden Kilpimäen selostusvaihe on vireillä, yleisötilaisuus pidetty 6.5. (perusteltu päätelmä annetaan arviolta heinäkuussa 2025). Jouhtenisen selostusta odotellaan.

YVA-menettelyjä alkamassa 3 kpl syksyllä: 2 kpl kaivosteollisuus: Vuonos (Polvijärvi) ja Eteläinen kultalinja (Ilomantsi) sekä 1 kpl Uuron maa-ainesten otto.

Julkisuudessa olleen Huutokoski-Kontiolahti 400 kV voimajohdon YVA tulee arviolta v. 2026.

JOS on mielessä YVA-, lupa- tms. menettelyä/hanketta, niin kannattaa olla matalalla kynnyksellä yhteydessä ELY-keskukseen. Se hyvinkin nopeuttaa asioiden käsittelyä, kun viranomainen voi tutustua asioihin etukäteen.

Perustoimenpiteistä keskusteltiin. Ritva Majoinen: mikä tilanne on kahdella esityksessä mainitulla Lieksan turvetuotantoalueella? Ninni Rissanen vastasi, että AVI vaatii hankkeiden osalta täydennyksiä, joiden saaminen edellyttää maastokautta. Täydennysten jälkeen AVI arvioi, onko hanke tarvetta kuuluttaa vielä uudestaan vai voidaanko päätös antaa kuulematta. Arne Wahlgren: mistä Uuron maa-aineisten ottoasiassa on kyse? Mika Huttunen vastasi: alueella on useita toimijoita ja lupapäätöksiä. Yksittäiset hankkeet eivät ylitä YVA-lupakynnystä, mutta hankkeiden yhteisvaikutukset, pohjavesivaikutukset ja laajentumispaineet tulisi arvioida kokonaisuutena.

Komission palautteesta vuoden 2022 vesienhoitosuunnitelmista kertoi Minna Kukkonen.

Valtioneuvosto hyväksyi kolmannet vesienhoitosuunnitelmat 16.12.2021, Suomi raportoi ne Euroopan ympäristövirastolle, EEA:lle, joka julkaisi Euroopan vesien tilaa käsittelevän raportin "[Europe's state of water 2024: the need for improved water resilience](#)" 10 / 2024.

Komissio on julkaissut jäsenmaakohtaiset palautteet vesienhoitosuunnitelmista ja antanut suosituksia toimeenpanon parantamiseksi. Suomen saamia palautteita voi tarkastella täältä:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0023>

Palautteesta esiteltiin muutamia poimintoja. Suomen tulisi:

- Tehostaa toimeenpanoa ja edistä tavoitteisiin pääsyä, jotta tavoitteet voitaisiin saavuttaa viimeistään vuonna 2027. Suomen tulee myös varmistaa rahoitus vesienhoitoon.
- Tehostaa ja lisätä vesienhoidon vaikuttavuutta hyödyntämällä vesipuite- ym. direktiivien sekä ennallistamisasetuksen välistä synergiaa, mm. asettamalla kuormituskatot vesienhoito-alueille tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Parantaa merkittävien paineiden arviointia vähentämällä asiantuntija-arviota ja lisätä mallintamisen menetelmiä vaikutusten osalta, erityisesti hymo- sekä sedimenttien ja orgaanisten aineiden paineiden osalta. MK totesi, että Suomen ympäristökeskuksen Vemala-mallinnus on lisännyt vesistöihin kohdistuvan orgaanisen aineen ja ravinteiden kuormitustietoa.
- Pintavesien kemiallisen tilan arvioimiseksi pitäisi lisätä mitattua seuranta ja vähentää asiantuntija-arviota. Kommenttina MK totesi, että viime vuosien kalaelohopeaselvitys lisäsi osaltaan mitattua tietoa.
- Parantaa pohjavesien kemiallisen tilan arviointimenetelmiä erityisesti vaaraa aiheuttavien aineiden osalta.
- Tulee tarkistaa, että noudatetaan vesipuitedirektiivin velvoitetta lupien säännöllisessä tarkastamisessa kaikkien vesistöön vaikuttavien sektoreiden yhteydessä.
- Panostaa hymo-paineita vähentäviin toimiin sekä täydentää ekologisten virtaamien määrittelyä ja varmistaa niiden toteutuminen. MK selvensi, että ekologinen virtaama tarkoittaa käytännössä virtavedessä sellaista veden määrää, mikä on riittävä pitämään elinolosuhteet eliöstölle sopivina.

Palautetta käsitellään yhdessä ympäristö- sekä maa- että metsätalousministeriössä ja pyritetään löytämään vastuutahoja sekä toimia prosessien eteenpäin viemiseksi. Kaikkea ei ole mahdollista edistää vesienhoidon keinoin, vaan tarvitaan myös muuta päätöksen tekoa.

Minna Kukkonen **kertoi 3. kauden toimenpiteiden väliraportoinnin tuloksista Pohjois-Karjalassa.**

Väliarvioinnissa nähdään, mitkä toimet ovat edenneet ja mitä toimeenpanoja pitäisi tehostaa. Toimenpiteiden tulee myös olla oikeasti soveltuvia ja toimivia, jotta niitä kannattaa toteuttaa. Raportoivat toimenpiteet on suunniteltu kolmannelle kaudelle ja hyväksytty vesienhoitosuunnitelmissa. Toteutuneissa on myös toimenpiteitä, joita ei ollut suunniteltu. Yksi suunnittelelmattomista

toimenpiteistä on esimerkiksi kalaelohopeaselvitys, joka tehtiin vuosien 2022-2024 aikana. Alla sektorikohtaisia nostoja.

Maatalouden suunnitelluista toimenpiteistä ovat toteutuneet erityisen hyvin luonnonhoitopeltonurmet ja monimuotoisuuskasvit, kerääjäkasvit, talviaikainen kasvipeitteisyys, sekä ravinteiden ja orgaanisen aineksen (sis. lanta) kierrättäminen. Näissä toteutuminen oli yli 100 % eli yli suunnitellun. Heikoimmin toteutuneita olivat jo käytössä olevien turvepeltojen nurmet (4 %), säätösalaoitus jo käytössä olevilla turvepelloilla (1 %) ja luonnonmukainen peruskuivatus (0 %).

Maatalouden CAP27-ohjelmakausi alkoi vuoden 2023 alusta, mikä aiheutti muutoksia maatilallisten ympäristötoimissa. Ekojärjestelmätukeen siirrettiin ympäristökorvauksen puolelta toimenpiteitä, jotka ovat viljelijöille sopivia toteuttaa. Se mahdollisti jättäytymisen pois ympäristökorvaukseen sitoutumisesta ja valita toimenpiteet Ekojärjestelmästä.

Metsätalouden osalta 'metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen rakenteilla' on toteutunut suunnitelluista erinomaisesti (91 %). Metsätalouden vesiensuojelun suunnitelluista tehostamishehtaareista on toteutunut 70 %. Uudishakkuiden suunnitelluista suojakaistoista on toteutunut 61 %. Heikommin toteutuneita ovat kunnostusojitusten vesiensuojelu ja suunnittelu osana suomensäntöä (22 %) ja metsätalouden koulutus ja neuvonta (22 %). Metsätalouden osalta koulutusta ja neuvontaa olisi tarpeen saada mm. metsätaloudessa tarjolla olevien vesiensuojelua edistävien paikkatietoaineistojen käytössä. Lisäksi tarvittaisiin digitaalisia lomakkeita, joihin suunnitellut ja tehdyt toimet tulisivat yhtenevästi ja olisi sieltä kätevä tilastoida. Lomakkeita olisi hyvä saada käyttöön mm. ojituksiin, kunnostuksiin ja lannoituksiin.

Haja-asutuksen kiinteistökohtaisen jäteveden käsittelyn tehostamisen (23 %) sekä kiinteistökohtaisten jäteveden käsittely-yksiköiden käytön ja ylläpidon (45 %) toteutuneiden toimenpiteiden toteutumisen seuranta vaikeuttaa dokumentoinnin puute. Ei ole olemassa seurantamenetelmää toimenpiteiden ja niiden kustannusten tilastointiin. Osaltaan myös kuntien resurssipula vaikeuttaa tilastointia.

Yhdyskuntien hulevesien hallintaan ja käsittelyyn oli suunniteltu 5 rakennetta Pohjois-Karjalassa kolmannella kaudella, mutta yhtäkään ei ole vielä toteutettu.

Pistekuormituksen osalta teollisuuden ja yhdyskuntajätevesien käsittelylaitosten perustoimenpiteet laitosten osalta ovat yleisesti toteutuneet hyvin. Toimenpiteet sisältävät käytön, ylläpidon ja tehostamisen, riskien hallinnan ja häiriötilanteisiin varautumisen, ym. Myös turvetuotannon ja yhdyskuntapuhdistamoiden suunnitellut toimenpiteet ovat toteutuneet hyvin. Viemäriverkoston saaneauksia ja vuotovesien vähentämisen toimenpiteitä voisi lisätä. Pistekuormituksen toimintaa seuraavat valvojat ja he voivat myös esittää/ohjata parannusehdotuksia laitoksille.

Vesistö- ja valuma-alue kunnostustoimia on tehty sekä hydrologis-morfologisten paineiden että muiden paineiden perusteella. Pienten virtavesien elinympäristökunnostuksia on tehty 78 % suunnitelluista. Helmi-ohjelmalla on tehty kunnostuksia Natura-alueilla. Vähiten on tehty suurten valuma-alueiden jokien elinympäristökunnostuksia tai suurien rehevöityneiden järvien hymo-paineita vähentäviä toimia, niitä ei ole vielä tehty.

Tekemättä jääneiden suunniteltujen toimenpiteiden edistämistä jatketaan kolmannen kauden loppuun ja neljännelle kaudelle. Syksyllä aloitetaan neljännen kauden toimenpiteiden suunnittelu mm. perustamalla sektorikohtaisia tiimejä pohtimaan niiden edistämistä. Toimenpiteiden

suunnittelutaso pidetään entisellään suunnittelualueetasolla (esim. Koitajoen suunnittelualue), mutta myös vesimuodostumakohtaiset tai vesienhoitoalueetasoiset toimenpiteet ovat mahdollisia.

Kolmannen kauden toimenpiteet virittivät keskustelua. Aarne Wahlgren: miten näkyy ojitussuunnitelmamäärissä, että Metsäkeskus ei enää rahoita kunnostusojituksia? Minna Kukkonen vastasi: ELY-keskukselle tulleiden suunnitelmien määrä on ollut laskussa, mutta suunnitelmia tulee edelleen. Juha Tuononen lisäsi, että Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannasta voi hakea Pohjois-Karjalan ojien kunnostusmäärät eri vuosina, [Metsänhoito- ja metsänparannustyöt muuttujina Vuosi, Suorite tai kustannus, Työlaji ja Maakunta. PxWeb](#). Elina Rönkkö: ennallistamispuolella on keskeistä saada uusia, osaavia koneurakoitsijoita sekä satsauksia konekalustoon. Miten vesistö-kunnostuksiin on saatavilla tekijöitä? Minna Kukkonen: osaavia tekijöitä kyllä on, mutta heillä riittää kiirettä. Tiina Kontio: Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistyksen hankkeissa ollaan vasta suunnitteluvaiheessa, mutta näyttää siltä, että hyville tekijöille töitä riittää ja he ovat kiireisiä. Jari Rouvinen: tulevaa maatalouspolitiikkaa valmistellaan jo vuosille 2028–2034 (CAP34). Rahoituksen niukentuessa toimenpiteiden valinnassa tulee tehdä priorisointia; toimenpiteiden tulee olla toimivia, hyödyllisiä ja kannattavia. Myös esimerkiksi kosteikkoviljely (esim. karpalo) saattaa olla yksi tulevaisuuden mahdollisuuksista.

Syksyn 2024 rahoitushakujen toteutumisista kertoi Minna Kukkonen.

Ympäristöministeriöstä rahoitusta ovat saaneet Liperin Reilammen maatalousvesien suodatuskosteikko; Kiteen Vinkuvanjoen valuma-alue kunnostus, Ätäskön niitot; Viinijärven Laikanlahti-Sätöslahden niitot; Heposelän, Taipaleenjoen ja Nivanlahden vesistökunnostukset, Liperin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat; Ilomantsin Polttopuron (Kelsimänjoki) ennallistaminen. Yhteensä kunnostuksiin saatiin 126 500 € + suojelusuunnitelmaan 15 000 €.

Maa- ja metsätalousministeriöstä rahoitusta ovat saaneet hankkeet Juuan Vuokonjärven pohjapato; Nurmeksen (Valtimo) Haapa- ja Mustajärven niitot salmikohtien vedenkulun parantamiseksi; Liperin kirkkolahden kunnostussuunnitelma, pengerrysalueet. Yhtensä rahoitusta on 18 750 €.

Lisäksi mm. Jäsmy:sta (Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma) on saatu rahoitusta useaan hankkeeseen. Osa hankkeista on useamman ELY-keskuksen yhteisiä. Lisää täältä:

<https://maaseutu.fi/keski-suomi/jarvi-suomen-vesistoihin-1,3-miljoonaa-euroa/>

Kauden 2028-2033 pintavesien luokittelutilanteesta kertoi Minna Kukkonen.

Vesimuodostumien ekologinen luokittelutyö alkoi virtavesistä maaliskuussa. Järvien luokittelu alkoi kesäkuun alusta. Luokittelun yhteydessä jatketaan paineiden tarkastelua vesimuodostumille, jotka ovat hyvää huonommassa tilassa tai joiden tilan säilyminen erinomaisena tai hyvänä on riskissä. Luokittelua tehdään Pisara-järjestelmässä. Se on ympäristöhallinnon uusi tietojärjestelmä, mikä tukee viranomaisten työtä vesistöjen suunnittelussa ja hallinnassa. Järjestelmää kehitetään yhä. Lisätietoa Pisara-järjestelmästä: <https://www.vesi.fi/vesikirje/vesien-ja-merenhoidon-tiedot-siirtyvat-pisaraan/>. Pisara avautuu jonain vuonna ja jossain muodossa myös yleiseen käyttöön.

Luokittelu muuttui neljännelle kaudelle vesimuodostuman ekologisesta kokonaisarviointista laatu-tekijäkohtaiseen One out All out –periaatteeseen eli heikoimman laatutekijän tila ratkaisee vesimuodostuman ekologisen tilan. Asiantuntija-arviona voidaan laatutekijä jättää perustellusti huomiotta, esimerkiksi havaintoasema, täyteenotto tms. ei ollut riittävän edustava tai siinä on selvää epävarmuutta. Kohteeseen voidaan myös arvioida biologisen laatutekijän tila huomioiden

vesimuodostumaan kohdistuvat paineet, vedenlaatu ja/tai hydro-morfologiset tekijät. Veden laadun laatutekijät voivat suoraan heikentää ekologista tilaa vain tyydyttävään ja hydro-morfologiset tekijät vain erinomaisesta hyvään. Jos em. tekijöiden katsotaan vaikuttavan biologiseen laatutekijään siten, että se on em. heikompi, niin biologinen laatutekijä voidaan arvioida niitä heikomaksi.

Vesimuodostumien ekologisessa luokittelussa on käytettävissä lisämuuttujia, joille ei ole luokkarajoja. Fysikaalis-kemiallisten parametrien osalta virtavesistä (joet) on happipitoisuus, väri, kiintoaine, sameus, sähkönjohtavuus, kemiallinen hapenkulutus, bakteeritiheydet ym. riippuen siitä, mitä analyysijä näytteistä on tehty. Neljännelle kaudelle uutena ovat biologisten laatutekijöiden ennusteet jokipohjaeläimistä, kaloista, vesikasveista ja piilevistä. Ennusteet perustuvat valuma-alueen maankäyttöön. Niissä eivät tule esille pistekuormittajat, mitatut vedenlaadun parametrit tai hydro-morfologinen muuttuneisuus. Ennusteissa käytetään luokittelua kahteen eli ennuste on joko 'hyvä/erinomainen' tai 'hyvää huonompi'.

Järvivesistä fysikaalis-kemiallisia lisämuuttujia on sekä päällysvedestä että alusvedestä. Mitattuja parametrejä ovat mm. hapen määrä ja kyllästeisyys, bakteeritiheys, pH-arvo, rautapitoisuus, sähkönjohtavuus, väri, fosfaattifosfori ja kemiallinen hapenkulutus (Mn). Biologinen ennuste on kaloista, syväne- ja litoraalipohjaeläimistä, piilevistä, vesikasveista ja kasviplanktonista. Osalle järvistä on myös mitattuja biologisia lisämuuttujia: Tarkka-satelliittihavaintojen perusteella johdetut korofylli-a-pitoisuudet sekä järvien ilmakuvatulkinnasta johdettu järven kasvittumisindeksi. Edellisten lisäksi sekä virtavesistä että järvistä on käytettävissä biologisten näytteiden / vesikasviselvitysten lajien määrittäjien kirjoittamat lyhyet raportit.

Mirja Ulmanen kysyi: keillä on pääsy vesien- ja merenhoidon tietojärjestelmä Pisaraan? Minna Kukkonen vastasi: Pisara tullaan avaamaan osittain kaikille katsottavaksi tulevaisuudessa.

7 Yhteistyöryhmän jäsenten ajankohtaiskatsauksia

Pro Höytiäinen, Kirsi Karhio: kuulumisia kuullaan toisella kertaa yhteysongelmien takia.

Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys, Tiina Kontio: Pohjois-Karjalan vesistöt -hankkeessa (POKVET) edistetään vesistökunnostusten hanketoimintaa erityisesti Pohjois-Karjalan vesienhoidon painopistealueella. Hiekkis II -hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan hiekkarantojen kunnostuksia Saimaan ja Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistysten toiminta-alueilla. Kestävät ratkaisut valuma-alueilla -hanke on Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistyksen ja Pro Agria Itä-Suomi ry:n yhteishanke, jossa jalkautetaan valuma-alueiden yleissuunnitelmia Liperin alueella. Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys järjestää myös valuma-aluesuunnittelun koulutuksen syksyllä 2025 yhdessä Syken kanssa.

[Pohjois-Karjalan vesistöt - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry](#)

[HIEKKIS II - suunnittelu- ja kehittämishanke - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry](#)

[Kestävät ratkaisut valuma-alueilla - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry](#)

[Valuma-aluesuunnittelun koulutus syksyllä 2025 - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry](#)

Pohjois-Savon ELY-keskus, Helena Haakana: Vuoksen vesistön järvitaimenkantojen toimenpideohjelmaluonnos vuosille 2025-2035 on lausuttavana 30.5. asti.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto, Jukka Nykänen: Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 2. vaihe (energia ja maisemat) on hyväksymisvaiheessa. Maakuntahallitus on hyväksynyt

maakuntakaavaehdotuksen, ja maakuntavaltuusto käsittelee asiaa 9.6.2025. Muistutuksia saatiin erityisesti energiaan ja tuulivoimaan liittyen, ei niinkään maisemiin. Valmistelussa on myös Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2029 (Pohjois-Karjala-ohjelma).

Siun Sote, ympäristöterveys, Eeva Rautiainen: Ympäristöterveydenhuollon pääkonttori on muuttanut, jatkossa palvelut löytyvät tiedoilla Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote, Ympäristöterveydenhuolto, Tikkamäentie 16 talo 7, 7 krs, 80210 Joensuu. Uudet internet-sivut: <https://www.siunsote.fi/palvelut/ymparistoterveys/>.

8 Muut asiat

Metsätaloudelle herkkien vesien paikkatietoaineisto on julkaistu SYKE:n avoimen tiedon sivulla, [Metsätaloudelle hervät vesistöt - Syken metatietopalvelu](#).

Vesienhoidon yhteistyöryhmien jatkuvuudesta on VHA1-2-ohjausryhmän 18.3.2025 pidetyn kokouksen esitys: nykyiset vesienhoidon yhteistyöryhmät on nimetty vuosille 2024–2029, ja ne pidetään ennallaan aluehallintouudistuksen jälkeen. Nimeämisiin tehdään kevyt päivitys tarvittavilta osin (lähinnä LVV:n ja EVK:iden edustus).

Ajankohtaisia tilaisuuksia

- Maatalouden vesiensuojelun ja ympäristönsuojelun neuvottelupäivät 11.-12.6.
- Maataloussektorin aamukahvit 5: kosteikot 17.6.
- Vaikuta vesiin -päivät Helsinki 27.8.
- Syksyllä sektorikohtaisia esityksiä uuden aluehallinnon järjestäytymisen aiheuttamisista muutoksista.
- Metsätalouden vesiensuojelupäivät, syys-lokakuu
- Ahti-ohjelman sidosryhmätilaisuus, 28.10., hybridi, Helsinki
- tarkemmin: <https://ym.fi/ymparistohallinnon-koulutus-ja-neuvottelupaivat>

9 Seuraava kokous

Yhteistyöryhmän seuraava kokous sovittiin pidettäväksi maanantaina 27.10.2025. Sihteeri lähettää Teams-kokousvarauksen. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan myöhemmin.

Anne Savolainen, Joensuun Vesi kiitti hyvästä yhteistyöstä yhteistyöryhmässä ja kertoi, että Joensuun Veden edustaja yhteistyöryhmässä vaihtuu. Syksyn kokouskutsun voi lähettää Juha Lemmetyiselle. Yhteistyöryhmä kiittää Annea kuluneista vuosista!

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Janne Kärkkäinen kiitti osanottajia ja päätti kokouksen klo 14.30.

Puheenjohtaja

Janne Kärkkäinen

Sihteeri

Minna Kukkonen

Jakelu Yhteistyöryhmän jäsenet ja varajäsenet, vesienhoidon internet-sivusto. Kokouksessa esitelty aineisto toimitetaan yhteistyöryhmän jäsenille TEAMS-kanavalla

Liitteet 1 Läsnaolijat

11.7.2025

LIITE 1. Pohjois-Karjalan vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2025, 26.5.2025 klo 12.30–14.30, osallistujat.

Paikka: Teams

Puheenjohtaja: Janne Kärkkäinen

Jäsenet: Jäsen Varajäsen

☒	Jukka Nykänen	☐	Pasi Pitkänen
☐	Pirjo Kosonen	☒	Eeva Rautiainen
☒	Aino Heikura	☐	Antti Suontama
☐	Tuomas Tikka	☐	Jussi Heiskanen
☒	Ritva Majoinen	☐	Ismo Ryyttänen
☐	Marjo Tikka	☒	Joni Rytönen
☐	Juha Kosonen	☒	Jari Puustinen
☒	Tiina Kuusisto	☐	Joni Rytönen
☒	Antti Saari	☐	Saara Pihlman
☐	Terhi Helkala	☐	Anna Kralik
☒	Juha Tuononen	☒	Elina Rönkkö
☒	Jari Rouvinen	☐	Harri Välimäki
☒	Päivi Jokinen	☐	Panu Mielonen
☒	Aarne Wahlgren	☐	Hannu Parviainen
☒	Sanna Hämäläinen	☐	Yrjö Lankinen
☐		☐	Ilari Kinnunen
☐	Kari Pehkonen	☐	Maria Pikkupirtti
☒	Mikael Rytönen	☐	Jari von Becker
☐	Enni Pekkalin	☐	Olli Hacklin
☒	Anne Savolainen	☐	
☒	Taina Aho	☐	Mervi Paajanen
☐	Anssi Vainikka	☒	Raine Kortet
☐	Sirpa Piirainen	☐	Matti Janhunen
☒	Anu Eskelinen	☐	Jari Hyvärinen
☐	Jukka Koski-Vähälä	☒	Tiina Kontio
☐	Janne Tarkiainen	☐	Tuuli Puruskainen
☒	Mirja Ulmanen	☐	Kirsi Karhio
☒	Ilona Kellokoski	☐	Anna Karjalainen
☐	Timo Reko	☐	Mikko Keinonen
☒	Helena Haakana	☐	Heli Peura
☐	Mari Heikkinen	☒	Pauliina Palmgren
☒	Arto Ruuska	☒	Tapio Leinonen
☒	Minna Kukkonen, siht.		
☒	Mauri Keränen		

Lisäksi Erkki Huttula, Kemijoki Oy.

Asiantuntijat, ELY-keskus: Mika Huttunen, Ninni Rissanen, Rosanna Sjövik